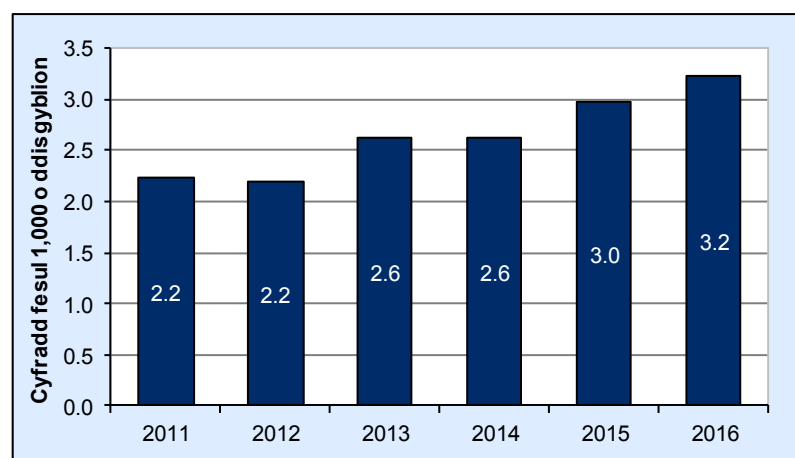

Disgyblion sy'n Derbyn Addysg Heblaw yn yr Ysgol, 2015/16

Mae'r Datganiad Ystadegol Cyntaf blynyddol hwn yn nodi nifer y disgyblion sydd yn derbyn addysg y tu allan i ysgol a ariennir gan awdurdodau lleol Cymru a nifer y disgyblion sydd yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref yng Nghymru. Mae'r wybodaeth hon yn ymwneud â nifer y disgyblion sy'n derbyn addysg o'r mathau hyn yn ystod wythnos cyfrifiad ym mis Ionawr ar gyfer y blynyddoedd academiaidd 2010/11 i 2015/16. Yn ystod blwyddyn academiaidd 2015/16 roedd wythnos y cyfrifiad o 11 i 15 Ionawr 2016.

Prif Ganlyniadau

Siart 1: Cyfradd disgyblion EOTAS sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol

Disgyblion EOTAS yw disgyblion sy'n derbyn addysg y tu allan i ysgol a ariennir gan awdurdodau lleol Cymru.

2,114 nifer y disgyblion EOTAS.

1,512 nifer y disgyblion EOTAS sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol ([Tabl 1](#)).

3.2 o bob 1,000 o ddisgyblion yng Nghymru yn derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol ([Tabl 2](#)).

↑ Parhaodd cyfradd y disgyblion EOTAS oedd yn derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol i gynyddu yn 2015/16.

Yn 2015/16

➤ **Sir y Fflint** oedd â'r gyfradd uchaf o ddisgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol ([Tabl 2](#)).

➤ **Bechgyn** oedd **7 o bob 10** disgybl sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol ([Tabl 3](#)).

➤ **Unedau cyfeirio disgyblion** oedd y math mwyaf poblogaidd o addysg EOTAS ([Tabl 7](#)).

733 nifer y disgyblion oedd wedi'u cofrestru mewn un uned cyfeirio disgyblion ([Tabl 8](#)).

4.6 cyfradd y disgyblion sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref ym mhob 1,000 o ddisgyblion yng Nghymru. Ni chyfrifir y rhain yn nifer y disgyblion EOTAS ([Tabl 10](#)).

Ystadegydd: Stephen Hughes

Ffôn: 0300 025 4070

E-bost: ystadegau.ysgolion@wales.gsi.gov.uk

Diweddariad nesaf: Gorffennaf 2017 (dros dro)

Twitter: www.twitter.com/statisticswales | www.twitter.com/ystadegaucymru

Cyhoeddwyd gan Y Gwasanaethau Gwybodaeth a Dadansoddi

Llywodraeth Cymru, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NQ

Ffôn – Swyddfa'r Wasg **029 2089 8099**, Ymholiadau Cyhoeddus **029 2082 5050**

www.llyw.cymru/ystadegau

Issued by Knowledge and Analytical Services

Welsh Government, Cathays Park, Cardiff, CF10 3NQ

Telephone – Press Office **029 2089 8099**, Public Enquiries **029 2082 5050**

www.gov.wales/statistics

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Cynnwys	Tudalen
Siart 1 Cyfradd disgyblion EOTAS mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol	1
Dadansoddiad fesul awdurdod lleol o ddisgyblion EOTAS	
Tabl 1 Nifer y disgyblion sy'n derbyn addysg heblaw yn yr ysgol, fesul awdurdod lleol, 2015/16	4
Tabl 2 Disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul awdurdod lleol, 2011/12-2015/16	6
Disgyblion EOTAS mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul nodweddion disgyblion	
Tabl 3 Disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul oedran a rhyw, 2011/12-2015/16	7
Tabl 4 Disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul darpariaeth Anghenion Addysgol Arbennig (AAA), 2011/12-2015/16	8
Tabl 5 Disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul hawl i brydau ysgol am ddim, 2011/12-2015/16	8
Tabl 6 Disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul cefndir ethnig, 2011/12-2015/16	9
Darpariaethau addysgol a roddir i ddisgyblion EOTAS	
Tabl 7 Disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul darpariaeth addysgol, 2015/16	10
Siart 2 Nifer y cofrestriadau disgyblion, fesul darpariaeth addysgol, 2015/16	12
Siart 3 Canran y cofrestriadau disgyblion, fesul darpariaeth addysgol, 2011/12-2015/16	12
Nifer y disgyblion sydd mewn unedau cyfeirio disgyblion	
Tabl 8 Nifer y disgyblion sy'n mynychu Unedau Cyfeirio Disgyblion yng Nghymru, fesul oedran, 2015/16	14
Tabl 9 Nifer y disgyblion sy'n mynychu Unedau Cyfeirio Disgyblion yng Nghymru, fesul awdurdod lleol, 2015/16	15
Disgyblion sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref	
Tabl 10 Nifer y disgyblion o oedran ysgol gorfodol sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref, fesul awdurdod lleol, 2011/12-2015/16	16
Gwybodaeth ychwanegol	
Nodiadau	18

Cyflwyniad

Mae [Siart 1](#) yn dangos sut mae cyfradd y disgyblion EOTAS sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol wedi newid dros y blynyddoedd.

Mae [Tabl 1](#) yn dangos dadansoddiad o nifer y disgyblion EOTAS ym mhob awdurdod lleol fesul statws cofrestru yn CYBLD ar gyfer blwyddyn academiaidd 2015/16.

Mae [Tablau 2](#) a [3](#) yn dangos nifer y disgyblion EOTAS sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol fesul awdurdod lleol, rhyw ac oedran ar gyfer y blynyddoedd academiaidd 2011/12 i 2015/16 ac yn dangos y gyfradd am bob 1,000 o ddisgyblion o'r data hyn, gan roi mesur mwy dibynadwy o'r gwahaniaethau rhwng grwpiau o ddisgyblion.

Mae [Tablau 4](#) i [6](#) yn dadansoddi nifer a chanran y disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol fesul angen addysgol arbennig, hawl i brydau ysgol am ddim a chefnidir ethnig.

Mae [Tabl 7](#) yn dangos y mathau o addysg sy'n cael eu darparu ar gyfer disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol. Mae [Siart 2](#) yn rhoi'r data hyn yn nhrefn nifer y cofrestriadau ac mae [Siart 3](#) yn dangos sut mae'r ganran cofrestriadau mewn gwahanol ddarpariaethau addysgol wedi newid dros y blynyddoedd.

Mae [Tablau 8](#) a [9](#) yn dangos nifer y disgyblion sydd wedi'u cofrestru mewn un uned cyfeirio disgyblion neu sydd wedi'u cofrestru'n ddeuol mewn uned cyfeirio disgyblion fesul oedran, rhyw ac awdurdod lleol.

Mae [Tabl 10](#) yn ymwneud â disgyblion sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref ac yn dadansoddi'r ffigurau fesul awdurdod lleol. Nid yw'r disgyblion y tu ôl i'r data addysg ddewisol yn y cartref yn cael eu cynnwys mewn unrhyw dablau eraill yn y datganiad ystadegol hwn.

Tabl 1: Nifer y disgyblion sy'n derbyn addysg heblaw yn yr ysgol, fesul awdurdod lleol, 2015/16

Awdurdod Lleol	Disgyblion EOTAS sy'n derbyn eu prif addysg y tu allan i'r ysgol, ac			Disgyblion EOTAS sydd â		
	nid ydynt ar gofrestr ysgol a gynhelir	mae ganddynt statws cofrestru atodol mewn ysgol a gynhelir	Cyfanswm	statws cofrestru prif gyfredol neu gyfredol mewn ysgol a gynhelir	Yr holl ddisgyblion sy'n derbyn darpariaeth EOTAS	
Ynys Môn	20	0	20	5	25	
Gwynedd	69	0	69	12	81	
Conwy	55	0	55	0	55	
Sir Ddinbych	62	0	62	42	104	
Sir y Fflint	105	14	119	17	136	
Wrecsam	13	28	41	*	*	
Powys	50	9	59	12	71	
Ceredigion	11	20	31	10	41	
Sir Penfro	11	7	18	61	79	
Sir Gaerfyrddin	13	59	72	45	117	
Abertawe	35	133	168	6	174	
Castell-nedd Port Talbot	*	*	76	56	132	
Pen-y-bont ar Ogwr	7	38	45	36	81	
Bro Morgannwg	40	68	108	*	*	
Rhondda Cynon Taf	82	78	160	33	193	
Merthyr Tudful	9	31	40	0	40	
Caerffili	7	63	70	120	190	
Blaenau Gwent	5	38	43	*	*	
Torfaen	24	0	24	32	56	
Sir Fynwy	5	7	12	14	26	
Casnewydd	*	*	87	22	109	
Caerdydd	128	5	133	72	205	
Cymru						
2015/16	909	603	1,512	602	2,114	
2014/15	909	478	1,387	770	2,157	
2013/14	958	267	1,225	1,142	2,367	
2012/13	995	225	1,220	1,357	2,577	
2011/12	841	185	1,026	1,551	2,577	

Ffynonellau: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru
Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion, Llywodraeth Cymru

Prif bwyntiau

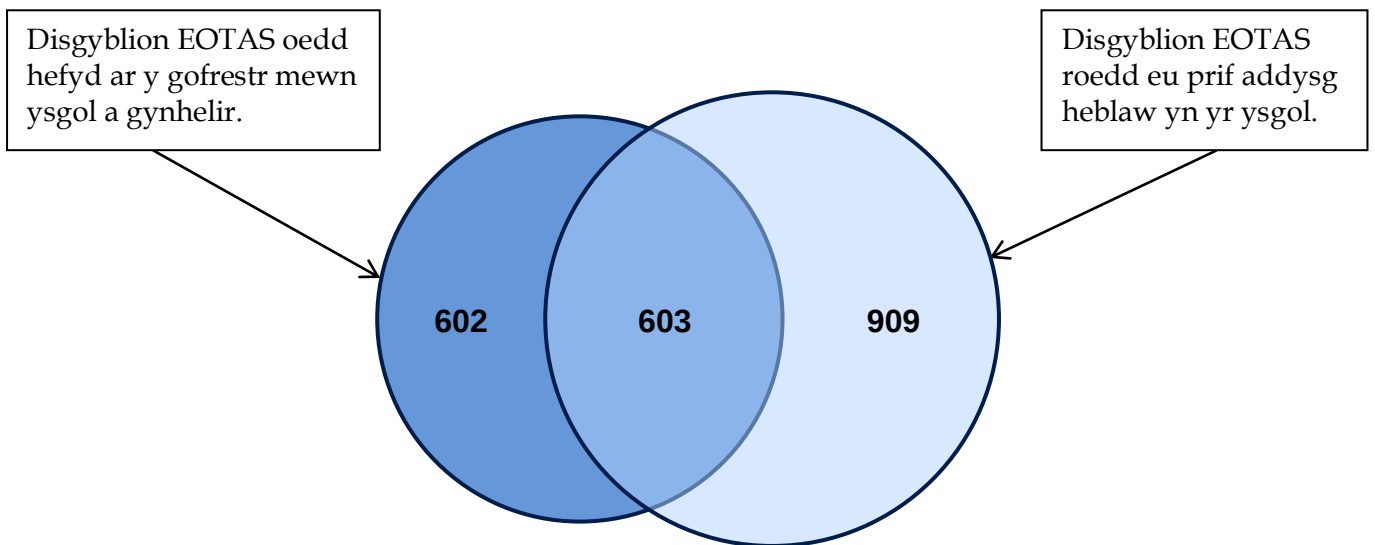
2,114 nifer y disgyblion EOTAS.

1,512 nifer y disgyblion EOTAS sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol.

71.5% canran y disgyblion EOTAS sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol.

- Yn 2015/16, cofnodwyd bod 2,114 o ddisgyblion yn derbyn addysg heblaw yn yr ysgol a ariennir gan eu hawdurdod lleol yn ystod wythnos y cyfrifiad (11 i 15 Ionawr 2016). Yn y datganiad ystadegol hwn cyfeirir at ddisgyblion o'r fath fel 'disgyblion EOTAS'.
- Nid yw'r holl ddisgyblion EOTAS yn derbyn eu haddysg y tu allan i ysgol a gynhelir yn unig. Mewn gwirionedd, mae llawer ohonynt yn dal i fod ar gofrestri ysgolion a gynhelir. O'r 2,114 o ddisgyblion EOTAS,

- Nid oedd 909 o ddisgyblion ar gofrestr ysgol a gynhelir yng Nghyfrifiad Ysgolion Blynnyddol ar Lefel Disgyblion (CYBLD) Ionawr 2016, felly dim ond 'heblaw yn yr ysgol' yr oeddent yn derbyn addysg;
- Roedd gan 603 o ddisgyblion statws cofrestru 'atodol cyfredol' mewn ysgolion a gynhelir yn CYBLD Ionawr 2016, sy'n golygu bod eu prif addysg 'heblaw yn yr ysgol'; ac
- Roedd gan 602 o ddisgyblion statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' mewn ysgolion a gynhelir yn CYBLD Ionawr 2016, sy'n golygu bod eu prif addysg mewn ysgol a gynhelir.
- Gellir gweld y dadansoddiad hwn yn y diagram canlynol. Mae'r cylch ar y chwith yn cynrychioli'r disgyblion EOTAS oedd ar y gofrestr mewn ysgol a gynhelir, ac mae'r cylch ar y dde'n dangos y disgyblion EOTAS roedd eu prif addysg heblaw yn yr ysgol. Mae'r rhan lle mae'r cylchoedd yn gorgyffwrdd yn dangos nifer y disgyblion EOTAS roedd eu prif addysg heblaw yn yr ysgol oedd â statws cofrestru 'atodol cyfredol' mewn ysgol a gynhelir.

- Gan fod disgyblion â statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' yn CYBLD Ionawr 2016 yn cael eu cynnwys yn y cyhoeddiad [Cyfrifiad Ysgolion](#), bydd y datganiad ystadegol hwn yn canolbwyntio'n bennaf ar y disgyblion EOTAS sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol, sef y disgyblion a gynrychiolir gan y cylch ar y dde.

Tabl 2: Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul awdurdod lleol, 2011/12-2015/16 (a)

	Nifer					Cyfradd (a)				
	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Ynys Môn	6	40	23	23	20	0.6	4.2	2.4	2.4	2.1
Gwynedd	40	47	31	29	69	2.3	2.7	1.8	1.7	4.0
Conwy	55	60	75	70	55	3.4	3.7	4.7	4.4	3.4
Sir Ddinbych	60	68	66	45	62	3.8	4.3	4.2	2.8	3.9
Sir y Fflint	53	111	137	145	119	2.2	4.7	5.7	6.1	5.0
Wrecsam	63	62	59	47	41	3.3	3.2	3.0	2.4	2.1
Powys	49	50	59	58	59	2.6	2.6	3.2	3.2	3.3
Ceredigion	24	20	16	15	31	2.5	2.1	1.7	1.6	3.2
Sir Penfro	10	10	8	10	18	0.5	0.6	0.4	0.6	1.0
Sir Gaerfyrddin	17	23	30	50	72	0.6	0.8	1.1	1.8	2.6
Abertawe	150	138	128	178	168	4.3	3.9	3.6	5.0	4.7
Castell-nedd Port Talbot	39	63	92	80	76	1.9	3.1	4.4	3.9	3.6
Pen-y-bont ar Ogwr	22	34	29	39	45	1.0	1.5	1.3	1.7	2.0
Bro Morgannwg	67	93	96	80	108	3.0	4.2	4.4	3.6	4.8
Rhondda Cynon Taf	91	84	87	102	160	2.3	2.1	2.2	2.6	4.1
Merthyr Tudful	8	6	0	*	40	0.9	0.7	0.0	*	4.6
Caerffili	32	45	16	142	70	1.1	1.6	0.6	4.9	2.4
Blaenau Gwent	5	13	43	33	43	0.5	1.3	4.5	3.5	4.6
Torfaen	17	19	20	26	24	1.1	1.2	1.3	1.7	1.6
Sir Fynwy	4	5	6	*	12	0.3	0.4	0.5	*	1.0
Casnewydd	68	78	67	68	87	2.8	3.2	2.7	2.7	3.4
Caerdydd	146	151	137	139	133	2.9	2.9	2.6	2.6	2.5
Cymru	1,026	1,220	1,225	1,387	1,512	2.2	2.6	2.6	3.0	3.2

Ffynonellau: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru
Cyfrifiad Ysgolion, Llywodraeth Cymru

(a) Cyfradd fesul 1,000 o ddisgyblion. Disgyblion amser-llawn a rhan-amser mewn ysgolion meithrin, cynradd, uwchradd ac arbennig a gynhelir a disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol yn ôl Cyfrifiad Ysgolion mis Ionawr a Chyfrifiad Disgyblion EOTAS.

Prif bwyntiau

3.2 o bob 1,000 o ddisgyblion oedd yn derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol.

Mae cyfradd y disgyblion oedd yn derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol wedi bod yn cynyddu yn gyffredinol ers 2011/12.

Sir y Fflint oedd â'r gyfradd uchaf o ddisgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol.

- Yn 2015/16, 3.2 o bob 1,000 o ddisgyblion yng Nghymru oedd yn derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol. Mae'r ffigur hwn wedi cynyddu dros y pum mlynedd diwethaf.
- Mae cyfradd y disgyblion EOTAS sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol 1.0 pwynt canrannol yn uwch nag yr oedd yn 2011/12.
- Sir y Fflint oedd â'r gyfradd uchaf o ddisgyblion EOTAS sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol yn 2015/16 (5.0 o bob 1,000 o ddisgyblion). Yr awdurdod lleol hwn sydd wedi bod â'r gyfradd uchaf ers 2012/13.

Tabl 3: Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul oedran a rhyw, 2011/12-2015/16 (a)

	Nifer					Cyfradd (a)				
	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Rhyw										
Bechgyn	744	841	858	990	1,060	3.1	3.5	3.6	4.2	4.4
Merched	282	379	367	397	452	1.2	1.7	1.6	1.7	2.0
Disgyblion	1,026	1,220	1,225	1,387	1,512	2.2	2.6	2.6	3.0	3.2
Oedran (b)										
19 neu hŷn	0	3	0	*	0	0.0	21.0	0.0	*	0.0
18	13	20	23	25	18	8.4	12.8	14.9	17.6	12.2
17	27	45	36	47	49	2.1	3.6	2.9	3.7	4.1
16	64	65	65	75	80	4.0	4.2	4.1	4.9	5.5
15	428	493	546	609	718	12.4	13.7	15.8	18.2	22.2
14	168	233	213	262	243	4.7	6.7	6.4	8.1	7.6
13	114	120	120	132	150	3.3	3.6	3.7	4.1	4.9
12	75	77	68	83	90	2.2	2.4	2.1	2.7	2.8
11	34	47	40	48	42	1.1	1.5	1.3	1.5	1.3
10	30	23	32	19	35	0.9	0.7	1.0	0.6	1.1
9	17	27	18	29	21	0.5	0.9	0.6	0.9	0.6
8	25	14	22	17	15	0.8	0.4	0.7	0.5	0.4
7	9	15	9	10	19	0.3	0.5	0.3	0.3	0.5
6	9	11	7	10	7	0.3	0.3	0.2	0.3	0.2
5	5	8	9	*	7	0.1	0.2	0.3	*	0.2
O dan 5	8	19	17	14	18	0.1	0.3	0.2	0.2	0.2
Cyfanswm	1,026	1,220	1,225	1,387	1,512	2.2	2.6	2.6	3.0	3.2

Ffynonellau: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru
Cyfrifiad Ysgolion, Llywodraeth Cymru

- (a) Cyfradd fesul 1,000 o ddisgyblion. Disgyblion amser-llawn a rhan-amser mewn ysgolion meithrin, cynradd, uwchradd ac arbennig a gynhelir a disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol yn ôl Cyfrifiad Ysgolion mis Ionawr a Chyfrifiad Disgyblion EOTAS.
- (b) Oedran ar 31 Awst, ar ddechrau'r flwyddyn academaidd.

Prif bwyntiau

Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol:

Bechgyn oedd **7 o bob 10** o'r disgyblion.

Disgyblion 15 oed oedd â'r gyfradd uchaf o ddisgyblion EOTAS.

- Ers 2011/12 gwelwyd mwy o fechgyn sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol nag o ferched ac mae hyn yn dal i fod yn wir yn 2015/16. Bechgyn oedd rhyw 7 o bob 10 o ddisgyblion â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol.
- Mae cyfradd y bechgyn sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol wedi bod yn cynyddu ers 2011/12. Mae cyfradd y merched wedi codi a gostwng rhwng 2011/12 a 2015/16, ond yn gyffredinol wedi bod yn cynyddu hefyd.
- Y grŵp oedran â'r nifer fwyaf o ddisgyblion sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol oedd rhai 15 oed. Roedd ychydig llai na 5 o bob 10 o ddisgyblion EOTAS sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol yn 15 oed.
- Mae cyfradd y disgyblion 11-15 oed sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol yn codi wrth i oedran y disgyblion godi. Gellir gweld y duedd hon yn yr adran 'Cyfradd' yn Nhabl 3. Yn 2015/16, roedd 1.3 o bob 1,000 o ddisgyblion 11 oed yn derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol ac wrth i oedran disgyblion godi mae'r gyfradd hon hefyd yn codi, i 22.2 o bob 1,000 o ddisgyblion 15 oed.

Tabl 4: Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul darpariaeth Anghenion Addysgol Arbennig (AAA), 2011/12-2015/16 (a)

Darpariaeth AAA	Nifer y disgyblion					Canran y disgyblion (a)				
	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Datganiad AAA	365	443	424	463	472	35.6	36.3	34.6	33.4	31.2
Gweithredu gan yr Ysgol a Mwy	503	553	594	645	705	49.0	45.3	48.5	46.5	46.6
Gweithredu gan yr Ysgol Dim AAA	54	36	41	87	123	5.3	3.0	3.3	6.3	8.1
	104	188	166	192	212	10.1	15.4	13.6	13.8	14.0
Cyfanswm	1,026	1,220	1,225	1,387	1,512	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Ffynhonnell: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru

(a) Canran y disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol.

Prif bwyntiau

Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol:

86.0% Canran y disgyblion ag anghenion addysgol arbennig yn 2015/16.

Mae canran y disgyblion ag anghenion addysgol arbennig wedi lleihau ychydig ers 2013/14.

- Yn 2015/16 parhaodd canran y disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol sydd ag anghenion addysgol arbennig i ostwng ychydig. Syrthiodd o 86.4 y cant yn 2013/14 i 86.0 y cant yn 2015/16.
- Gweithredu gan yr Ysgol a Mwy fu'r ddarpariaeth AAA fwyaf cyffredin i ddisgyblion EOTAS sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol ers 2011/12.

Tabl 5: Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul hawl i brydau ysgol am ddim, 2011/12-2015/16 (a)

Hawl i Brydau Ysgol am Ddim	Nifer y disgyblion					Canran y disgyblion (a)				
	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Hawl i Brydau Ysgol am Ddim	315	379	407	484	629	30.7	31.1	33.2	34.9	41.6
Heb hawl i Brydau Ysgol am Ddim	711	841	818	903	883	69.3	68.9	66.8	65.1	58.4
Cyfanswm	1,026	1,220	1,225	1,387	1,512	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Ffynhonnell: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru

(a) Canran y disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol.

Prif bwyntiau

Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol:

Tua **2 o bob 5** o ddisgyblion â hawl i brydau ysgol am ddim.

- Roedd gan 41.6 y cant (ychydig mwy na 2 o bob 5) o'r disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol hawl i brydau ysgol am ddim yn 2015/16.
- Mae canran y disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol sydd â hawl i brydau ysgol am ddim wedi cynyddu ers 2011/12.

Tabl 6: Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul cefndir ethnig, 2011/12-2015/16 (a)

Cefndir ethnig	Nifer y disgyblion					Canran y disgyblion (a)				
	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Gwyn	892	1,089	1,113	1,275	1,419	86.9	89.3	90.9	91.9	93.8
Gwyn - Prydeinig	874	1,049	1,081	1,237	1,388	85.2	86.0	88.2	89.2	91.8
Teithiwr	7	6	*	9	7	0.7	0.5	*	0.6	0.5
Sipsi/Roma	1	5	*	6	8	0.1	0.4	*	0.4	0.5
Unrhyw gefndir gwyn arall	10	29	24	23	16	1.0	2.4	2.0	1.7	1.1
Cymysg	23	34	25	32	32	2.2	2.8	2.0	2.3	2.1
Gwyn a Du	7	14	7	11	11	0.7	1.1	0.6	0.8	0.7
Caribiaidd										
Gwyn a Du Affricanaidd	3	1	*	*	*	0.3	0.1	*	*	*
Gwyn ac Asiaidd	3	5	*	*	*	0.3	0.4	*	*	*
Unrhyw gefndir cymysg arall	10	14	13	12	13	1.0	1.1	1.1	0.9	0.9
Asiaidd	8	4	*	7	10	0.8	0.3	*	0.5	0.7
Indiaidd	0	0	0	*	*	0.0	0.0	0.0	*	*
Pacistanaid	4	1	*	*	*	0.4	0.1	*	*	*
Bangladeshaid	2	2	*	*	*	0.2	0.2	*	*	*
Unrhyw gefndir Asiaidd arall	2	1	0	*	*	0.2	0.1	0.0	*	*
Du	6	5	*	*	*	0.6	0.4	*	*	*
Caribiaidd	2	2	0	0	0	0.2	0.2	0.0	0.0	0.0
Affricanaidd	2	2	*	*	0	0.2	0.2	*	*	0.0
Unrhyw gefndir Du arall	2	1	*	*	*	0.2	0.1	*	*	*
Tseiniaidd neu Brydeinig Tseiniaidd	1	1	*	0	0	0.1	0.1	*	0.0	0.0
Unrhyw grŵp ethnig arall	2	14	5	*	5	0.2	1.1	0.4	*	0.3
Cyfanswm â chategori cymwys	932	1,147	1,150	1,320	1,467	90.8	94.0	93.9	95.2	97.0
Anhysbys neu heb ei ddatgan	94	73	75	67	45	9.2	6.0	6.1	4.8	3.0
Holl ddisgyblion	1,026	1,220	1,225	1,387	1,512	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Ffynhonnell: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru

(a) Canran y disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol.

Tabl 7: Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul darpariaeth addysgol, 2015/16

Gan ei bod yn bosibl bod disgyblion yn mynychu mwy nag un ddarpariaeth addysgol mewn wythnos, efallai y caiff rhai disgyblion eu cyfrif o dan fwy nag un ddarpariaeth. Dyna pam mae nifer y cofrestriadau'n uwch na nifer y disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol (1,512 o ddisgyblion) yn [Nhabl 1](#).

Darpariaeth addysgol	Nifer y cofrestriadau	Canran y cofrestriadau	Nifer gyfartalog yr oriau mae'r disgybl i fod i'w mynychu mewn wythnos
Uned cyfeirio disgyblion	733	46.4	23.0
Coleg addysg bellach	90	5.7	21.4
Ysgol a gynhelir	36	2.3	12.6
Ysgol arbennig na gynhelir	76	4.8	26.1
Dysgu unigol	243	15.4	12.1
Porth leuenctid	0	0.0	.
Addysg gysylltiedig â gw aith	8	0.5	11.9
Darparwr hyfforddiant	93	5.9	22.8
Sefydliad gw irfoddol	1	0.1	5.0
Darpariaeth sector preifat a brynwyd i mewn	37	2.3	19.4
Ysgol annibynnol	187	11.8	25.5
Darpariaeth na gynhelir gan awdurdod, neu sydd y tu allan iddo	17	1.1	24.8
Aros am ddarpariaeth neu heb ddarpariaeth ar hyn o bryd	19	1.2	.
Arall	40	2.5	18.5
Cyfanswm	1,580	100.0	20.9

Ffynhonnell: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru

"." nid yw'r eitem data'n gymwys.

Prif bwyntiau

Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol:

46.4% Canran y cofrestriadau disgyblion mewn unedau cyfeirio disgyblion.

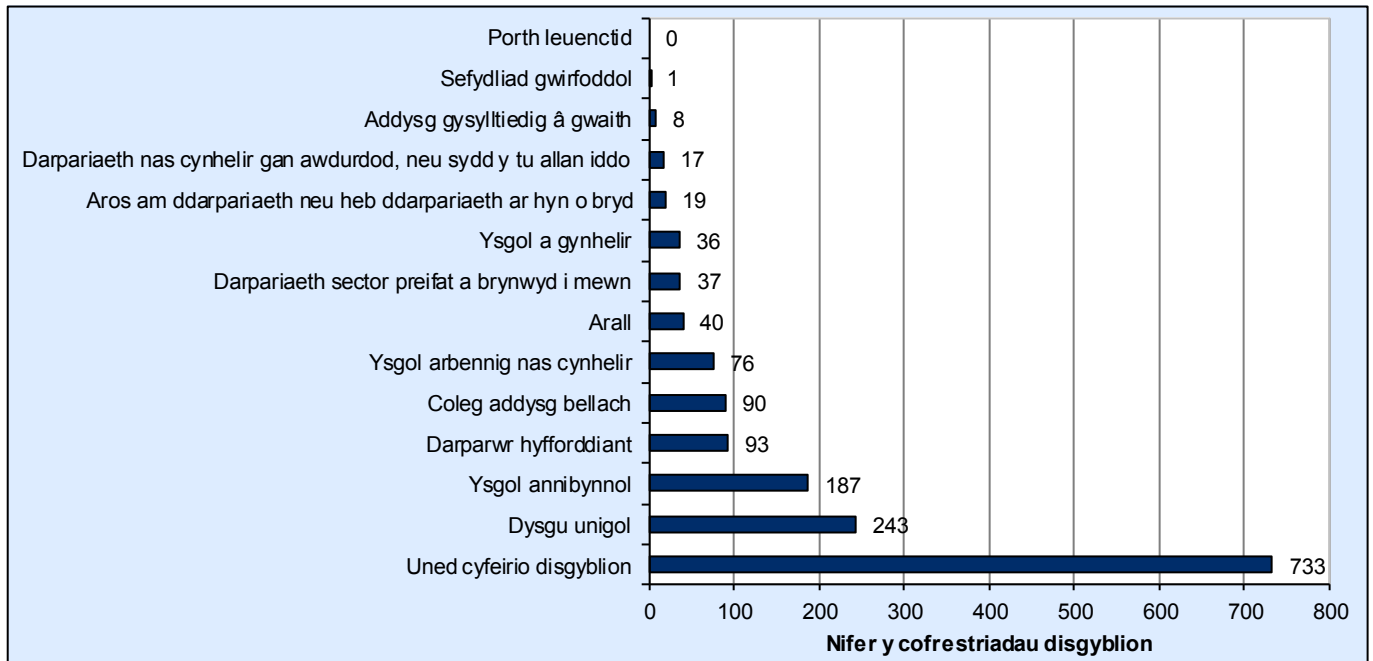
15.4% Canran y cofrestriadau disgyblion mewn dysgu unigol.

19 Nifer y disgyblion nad oeddent yn derbyn darpariaeth addysgol yn ystod wythnos y cyfrifiad.

- Yn 2015/16 roedd 733 o gofrestrïadau mewn unedau cyfeirio disgyblion, sef 46.4 y cant o'r holl gofrestrïadau addysgol EOTAS. O edrych ar [Siart 2](#), gallwch weld bod unedau cyfeirio disgyblion wedi cael eu defnyddio'n llawer amlach i addysgu disgyblion EOTAS na darpariaethau eraill.
- Dysgu unigol oedd y darpariaeth addysgol mwyaf poblogaidd nesaf; roeddent yn cyfrif am 15.4 y cant o'r cofrestriadau addysgol EOTAS.
- Er bod y data EOTAS a gesglir yn cyfeirio at ddisgyblion sy'n derbyn eu haddysg heblaw yn yr ysgol, mewn rhai amgylchiadau mae disgyblion EOTAS yn cael eu lleoli mewn ysgol a gynhelir fel rhan o'u darpariaeth. Cafodd 36 o ddisgyblion addysg EOTAS mewn ysgol a gynhelir. Ar gyfartaledd, dim ond 12.6 awr o addysg bob wythnos roedd y disgyblion hyn yn eu cael mewn ysgolion a gynhelir, sef ychydig dros hanner yr wythnos ysgol safonol o 25 awr.

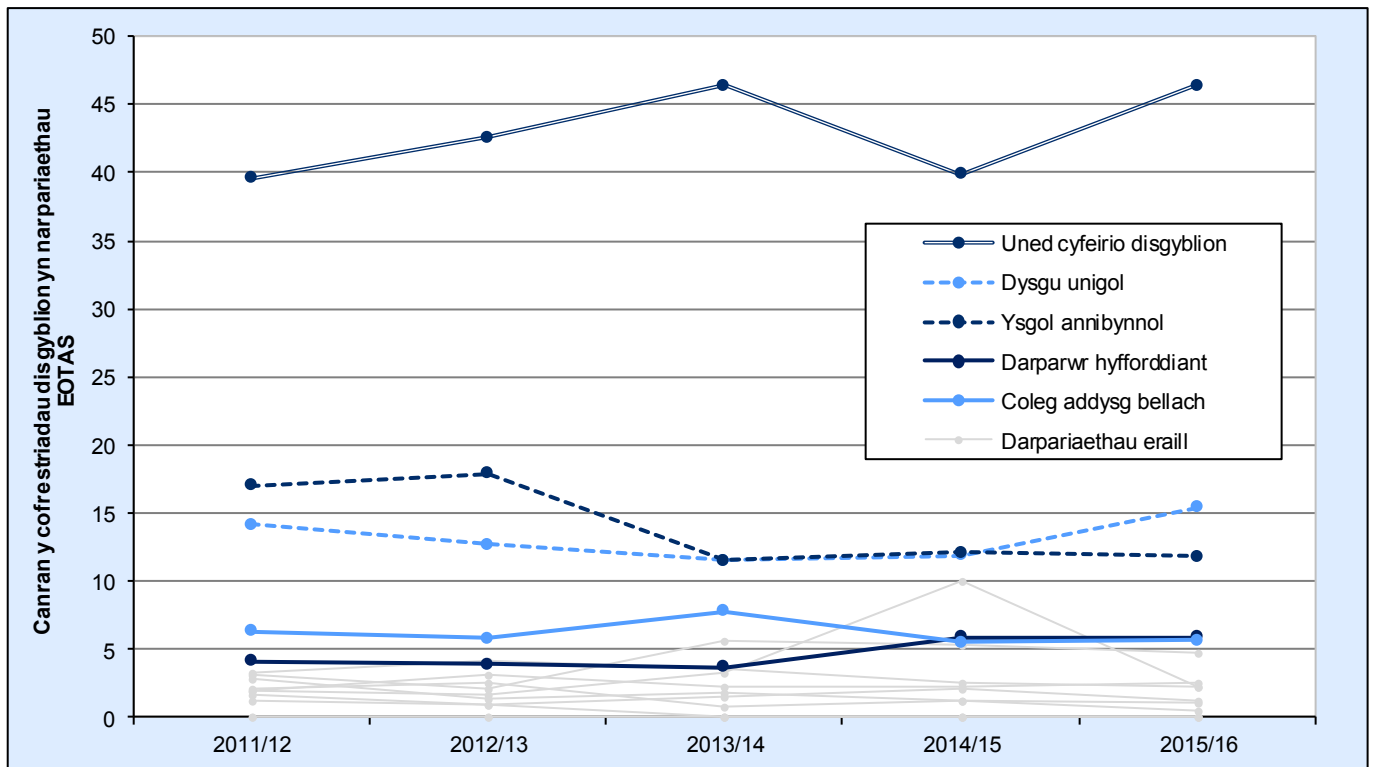
- 20.9 awr oedd nifer gyfartalog yr oriau o addysg a ddarparwyd i ddisgyblion sydd â'u prif addysg y tu allan i'r ysgol yn ystod wythnos y cyfrifiad. Disgyblion oedd wedi'u cofrestru mewn ysgolion arbennig na gynhelir a gafodd y nifer fwyaf o oriau o ddarpariaeth yn ystod wythnos y cyfrifiad, wrth i 26.1 awr gael eu darparu i bob disgybl ar gyfartaledd.

Siart 2: Nifer y cofrestriadau disgyblion, fesul darpariaeth addysgol, 2015/16

Siart 3: Canran y cofrestriadau disgyblion, fesul darpariaeth addysgol, 2011/12-2015/16

Mae [Tabl 7](#) yn dangos canran y cofrestriadau disgyblion mewn darpariaethau EOTAS yn ystod wythnos y cyfrifiad yn 2015/16. Mae [Siart 3](#) yn dangos sut mae canrannau'r cofrestriadau disgyblion wedi newid ers 2011/12. Mae'r holl ddarpariaethau wedi cael eu plotio ar y siart hon, ond dangosir y pum darpariaeth fwyaf poblogaidd yn 2015/16 yn unig i'w gwneud yn haws i'w darllen.

- Unedau cyfeirio disgyblion fu'r ddarpariaeth EOTAS a ddefnyddiwyd amlaf ers 2011/12. Cyrhaeddodd y defnydd ohonynt ei uchafbwynt yn 2013/14 ac yna gostyngodd yn 2014/15 a cynyddu eto yn 2015/16.

- Yn 2015/16, cynyddodd defnydd darpariaeth unigol, tra wnaeth ddefnydd ysgolion annibynnol fel darpariaeth EOTAS ostwng. Golyga hyn am y tro cyntaf ers 2011/12, darpariaeth unigol oedd yr ail ddarpariaeth mwyaf poblogaidd ar gyfer disgyblion EOTAS.
- Nid oedd darpariaeth a brynwyd o'r sector preifat, sef y pedwerydd ddarpariaeth fwyaf poblogaidd yn 2014/15, yn cael ei ddefnyddio gymaint yn 2015/16. Yn 2015/16, darparwyr hyfforddiant oedd y pedwerydd a cholegau addysg bellach oedd y pumed ddarpariaeth addysgol fwyaf poblogaidd ar gyfer disgyblion EOTAS.

Tabl 8: Nifer y disgyblion sy'n mynychu unedau cyfeirio disgyblion yng Nghymru, fesul oedran, 2015/16

Oedran (a)	Disgyblion sydd wedi'u cofrestru mewn un PRU (b)			Disgyblion sydd wedi'u cofrestru'n ddeuol mewn PRU (c)		
	Bechgyn	Merched	Disgyblion	Bechgyn	Merched	Disgyblion
19 neu'n hŷn	0	0	0	0	0	0
18	0	0	0	0	*	*
17	0	*	*	*	0	*
16	0	*	*	*	0	*
15	241	134	375	21	15	36
14	86	37	123	27	30	57
13	69	23	92	23	17	40
12	40	6	46	*	*	31
11	15	0	15	*	*	25
10	19	0	19	*	*	19
9	*	*	10	*	*	18
8	*	*	10	*	*	19
7	13	0	13	*	*	6
6	5	0	5	*	*	13
5	*	0	*	*	0	*
O dan 5	*	*	15	*	0	*
Cyfanswm	518	215	733	193	79	272

Ffynonellau: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru
Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion, Llywodraeth Cymru

(a) Oedran ar 31 Awst 2015.

(b) Mae'r ffigurau'n cyfeirio at ddisgyblion sy'n derbyn addysg mewn un PRU yn unig ac yn cynnwys disgyblion sy'n derbyn darpariaethau EOTAS eraill, neu y cofnodir bod ganddynt statws cofrestru 'atodol gyfredol' mewn ysgol a gynhelir neu ysgol arbennig yn y Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion (CYBLD) ond yn hepgor y rhai â statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' mewn ysgol a gynhelir neu ysgol arbennig yn y CYBLD.

(c) Mae'r ffigurau'n cyfeirio at ddisgyblion sy'n derbyn addysg mewn mwy nag un PRU neu sy'n derbyn addysg mewn PRU tra bo ganddynt statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' mewn ysgol a gynhelir neu ysgol arbennig yn CYBLD 2015/16.

Prif bwyntiau

Disgyblion EOTAS wedi'u cofrestru mewn unedau cyfeirio disgyblion:

733 o ddisgyblion wedi'u cofrestru mewn un uned cyfeirio disgyblion.

272 o ddisgyblion wedi'u cofrestru'n ddeuol mewn uned cyfeirio disgyblion.

- Yn ystod wythnos cyfrifiad 2015/16 roedd 733 o ddisgyblion EOTAS wedi'u cofrestru mewn un uned cyfeirio disgyblion. Bechgyn oedd ychydig llai na thri chwarter o'r disgyblion hyn.
- Yn [Nhabl 3](#) gwelwyd bod cyfradd y disgyblion 11-15 oed sydd â'u prof addysg heblaw yn yr ysgol yn codi wrth i oedran y disgyblion godi. Gellir gweld tuedd debyg o ran cofrestradau mewn unedau cyfeirio disgyblion. Mae nifer y disgyblion sydd wedi'u cofrestru mewn unedau cyfeirio disgyblion yn codi gyda phob grŵp oedran o 11 oed i 15 oed.
- Roedd 272 o ddisgyblion wedi'u cofrestru'n ddeuol mewn uned cyfeirio disgyblion yn ystod wythnos cyfrifiad 2015/16. Golyga hyn eu bod naill ai'n mynychu mwy nag un uned neu eu bod ar y gofrestr mewn un uned ond yn derbyn eu prof addysg mewn ysgol a gynhelir.

Roedd oddeutu **15 o bob 30** o ddisgyblion oedd wedi'u cofrestru mewn un uned cyfeirio disgyblion yn 15 oed.

Tabl 9: Nifer y disgyblion sy'n mynychu unedau cyfeirio disgyblion yng Nghymru, fesul awdurdod lleol, 2015/16

Awdurdod Lleol (a)	Disgyblion sydd wedi'u cofrestru mewn un PRU (b)			Disgyblion sydd wedi'u cofrestru'n ddeuol mewn PRU (c)		
	Bechgyn	Merched	Disgyblion	Bechgyn	Merched	Disgyblion
Ynys Môn	*	*	11	0	0	0
Gwynedd	0	0	0	0	0	0
Conwy	29	14	43	*	0	*
Sir Ddinbych	9	9	18	30	11	41
Sir y Fflint	61	23	84	*	*	14
Wrecsam	28	11	39	*	0	*
Powys	17	8	25	*	*	6
Ceredigion	16	6	22	*	0	*
Sir Penfro	*	*	8	39	8	47
Sir Gaerfyrddin	29	24	53	*	*	21
Abertawe	51	25	76	*	0	*
Castell-nedd Port Talbot	0	0	0	0	0	0
Pen-y-bont ar Ogwr	21	24	45	14	22	36
Bro Morgannwg	49	14	63	0	0	0
Rhondda Cynon Taf	92	6	98	27	5	32
Merthyr Tudful	0	0	0	0	0	0
Caerffili	32	20	52	*	*	*
Blaenau Gwent	26	12	38	*	*	*
Torfaen	*	*	*	20	11	31
Sir Fynwy	5	0	5	*	*	8
Casnewydd	*	*	19	*	*	11
Caerdydd	19	11	30	*	*	9
Cymru	518	215	733	193	79	272

Ffynonellau: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru
Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion, Llywodraeth Cymru

- (a) Yn cyfeirio at yr awdurdod lleol lle mae'r disgyblion yn mynychu PRU, nid yr awdurdod lleol sy'n ariannu'r ddarpariaeth.
- (b) Mae'r ffigurau'n cyfeirio at ddisgyblion sy'n derbyn addysg mewn un PRU yn unig ac yn cynnwys disgyblion sy'n derbyn darpariaethau EOTAS eraill, neu y cofnodir bod ganddynt statws cofrestru 'atodol gyfredol' mewn ysgol a gynhelir neu ysgol arbennig yn y Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion (CYBLD) ond yn hepgor y rhai â statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' mewn ysgol a gynhelir neu ysgol arbennig yn y CYBLD.
- (c) Mae'r ffigurau'n cyfeirio at ddisgyblion sy'n derbyn addysg mewn mwy nag un PRU neu sy'n derbyn addysg mewn PRU tra bo ganddynt statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' mewn ysgol a gynhelir neu ysgol arbennig yn CYBLD 2015/16.

- Rhondda Cynon Taf oedd â'r nifer fwyaf o ddisgyblion wedi'u cofrestru mewn un uned cyfeirio disgyblion (98 o ddisgyblion).
- Nid oedd gan Gwynedd, Castell-nedd Port Talbot a Merthyr Tudful unrhyw ddisgyblion ar y gofrestr mewn uned cyfeirio disgyblion yn ystod wythnos y cyfrifiad 2015/16.

Tabl 10: Nifer y disgyblion o oedran ysgol gorfodol sy'n derbyn addysg yn y cartref, fesul awdurdod lleol, 2011/12-2015/16 (a)

	Nifer					Cyfradd (b)				
	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Ynys Môn (c)	2	27	23	21	23	0.3	3.6	3.1	2.8	3.0
Gwynedd	53	55	69	55	64	3.8	3.9	5.0	4.0	4.6
Conwy	53	58	40	62	108	4.2	4.6	3.2	5.0	8.6
Sir Ddinbych	50	43	58	55	47	4.0	3.5	4.7	4.4	3.8
Sir y Fflint	40	51	39	46	59	2.2	2.7	2.1	2.5	3.1
Wrecsam	20	21	20	30	47	1.3	1.4	1.3	1.9	3.0
Powys	99	101	120	112	122	6.5	6.7	8.0	7.6	8.4
Ceredigion	117	122	112	111	113	15.2	15.9	14.7	14.9	15.0
Sir Penfro	70	92	92	106	123	4.9	6.5	6.5	7.6	8.9
Sir Gaerfyrddin (c)	82	74	122	160	209	3.8	3.4	5.7	7.4	9.6
Abertawe	69	69	81	104	128	2.5	2.5	2.9	3.7	4.5
Castell-nedd Port Talbot	36	41	34	58	91	2.1	2.5	2.0	3.5	5.4
Pen-y-bont ar Ogwr	43	38	43	67	74	2.5	2.2	2.5	3.9	4.2
Bro Morgannwg	17	32	30	35	32	1.0	1.9	1.8	2.1	1.9
Rhondda Cynon Taf	37	51	55	63	83	1.2	1.7	1.9	2.1	2.8
Merthyr Tudful	9	14	13	17	20	1.3	2.0	1.8	2.4	2.8
Caerffili (d)	29	..	31	29	42	1.3	..	1.4	1.3	1.9
Blaenau Gwent	8	12	19	14	15	1.0	1.5	2.4	1.8	2.0
Torfaen	16	21	32	36	50	1.3	1.7	2.7	3.0	4.2
Sir Fynwy	17	28	24	27	31	1.8	3.0	2.6	2.9	3.3
Casnewydd	27	24	26	33	36	1.4	1.3	1.4	1.7	1.8
Caerdydd	92	129	142	158	165	2.3	3.3	3.5	3.9	4.0
Cymru	986	1,103	1,225	1,399	1,682	2.7	3.2	3.4	3.8	4.6

Ffynhonnell: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru

- (a) Mae'r data'n cyfeirio at ddisgyblion rhwng 5 a 15 oed ar 31 Awst cyn dechrau'r flwyddyn academaidd. Lle nad oedd yr awdurdodau lleol yn gwychod oedran disgyblion, gofynnwyd iddynt roi amcangyfrif.
- (b) Cyfradd fesul 1,000 o ddisgyblion rhwng 5 a 15 oed ar 31 Awst cyn dechrau'r flwyddyn academaidd. Mae'r enwadur yn cynnwys disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, disgyblion oedd â statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' ar CYBLD mis Ionawr a disgyblion y gwaddys eu bod yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref.
- (c) Ni ddarparodd Ynys Môn oedran y disgyblion oedd yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref ar gyfer 2012/13 ac nid oedd Sir Gaerfyrddin wedi darparu oedran rhai o'r disgyblion yn 2013/14 felly nid yw'n hysbys a oedd eu data'n cynnwys disgyblion y tu allan i'r ystod oedran 5-15 am y flwyddyn hon. Nid oedd yn ofynnol darparu'r fath wybodaeth.
- (d) Nid oedd Caerffili'n gallu darparu data ar gyfer disgyblion oedd yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref yn 2012/13. Darparodd pob un o'r 22 awdurdod lleol ddata mewn blynyddoedd eraill.
- Golyga "..." nad yw'r eitem data ar ael.

Prif bwyntiau

Disgyblion oedd yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref yn 2015/16:

Roedd **1,682** o ddisgyblion yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref.

Ceredigion oedd â'r gyfradd uchaf o ddisgyblion oedd yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref.

- Ym mlwyddyn academaidd 2015/16 roedd yn hysbys bod 1,682 o blant yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref yng Nghymru. Golyga hyn fod rhieni'r disgyblion hyn wedi penderfynu addysgu eu plant yn y cartref yn lle eu hanfon i'r ysgol.
- Mae cyfradd y disgyblion sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref yn dal i godi. Yn 2011/12 roedd 2.7 o bob 1,000 o ddisgyblion yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref, ond erbyn 2015/16 roedd y

ffigur hwn wedi cynyddu i 4.6 o bob 1,000 o ddisgyblion. Y cynnydd rhwng 2014/15 a 2015/16 (sef cynnydd o 0.7 pwynt canran) oedd y cynnydd mwyaf ers 2011/12.

- Casnewydd oedd â'r gyfradd isaf o blant sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref (1.8 o bob 1,000 o ddisgyblion) a Cheredigion oedd â'r gyfradd uchaf (15.0 o bob 1,000 o ddisgyblion). Gan Geredigion mae'r gyfradd uchaf o blant sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref ers 2011/12.
- Gan fod rhieni'n hysbysu eu hawdurdod lleol yn wirfoddol eu bod yn addysgu eu plant yn y cartref (oni fônt wedi tynnu eu plentyn o'r ysgol), mae'n bosibl nad yw'r data hyn yn cynnwys yr holl blant sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref.

Nodiadau

1 Y Cyd-destun

1.1 Polisi/gweithrediadol

Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol ddarparu addysg addas yn yr ysgol neu heblaw yn yr ysgol i'r plant hynny o oedran ysgol gorfodol na chânt, oherwydd salwch, gwaharddiad o ysgol neu fel arall, dderbyn addysg addas am unrhyw gyfnod oni wneir y fath drefniadau iddynt.

Yn ymarferol, mae awdurdodau lleol yn ymateb i'r ddyletswydd honno mewn ffyrdd sy'n amrywio'n fawr iawn, gan eu cysylltu â'u hamgylchiadau unigol, megis eu daearyddiaeth, eu sefyllfa economaidd gymdeithasol a'u polisiau addysg.

1.2 Cyhoeddiadau cysylltiedig

Mae Lloegr yn cyhoeddi nifer y disgyblion ar gofrestri Unedau Cyfeirio Disgyblion yn y datganiad ystadegol a elwir 'Schools, Pupils and their Characteristics: January 2015'. [Gellir gweld yr ystadegau diweddaraf sydd ar gael yma.](#)

2 Ffynhonnell data

Cynhelir Cyfrifiad Disgyblion EOTAS bob blwyddyn ac mae'n casglu data ar ddisgyblion sy'n derbyn addysg heblaw yn yr ysgol oddi wrth awdurdodau lleol yn electronig trwy wefan ddiogel. Mae'r gwaith casglu'n cael ei wneud gan y tîm ystadegau ysgolion yn y Gwasanaethau Gwybodaeth a Dadansoddeg yn Llywodraeth Cymru.

3 Diffiniadau

3.1 Cwmpas

Mae'r wybodaeth yn y Datganiad Ystadegol Cyntaf hwn yn ymwneud â disgyblion sy'n derbyn addysg a ariennir gan awdurdod lleol y tu allan i ysgol brif ffrwd yn ystod wythnos cyfrifiad bob mis Ionawr a nifer y disgyblion o oedran ysgol gorfodol (rhwng 5 a 15 oed ar 31 Awst cyn dechrau'r flwyddyn academaidd) y gŵyr awdurdodau lleol eu bod yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref. Ar gyfer blwyddyn academaidd 2015/16 dyddiadau wythnos y cyfrifiad oedd 11 i 15 Ionawr 2016.

Yn 2015/16 cafwyd data ar 2,114 o ddisgyblion oedd yn derbyn addysg heblaw yn yr ysgol oddi wrth bob un o'r 22 awdurdod lleol yng Nghymru. O'r 2,114 o ddisgyblion oedd yn derbyn addysg heblaw yn yr ysgol, cofnodwyd yng Nghyfrifiad Ysgolion Blyneddol ar Lefel Disgyblion Ionawr 2016 bod 602 ohonynt â statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' mewn ysgolion cynradd, uwchradd neu arbennig a gynhelir ac felly barnwyd eu bod yn derbyn eu prif addysg mewn ysgol a gynhelir. Barnwyd bod y 1,512 o ddisgyblion eraill yn derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol. Mae'r Datganiad Ystadegol Cyntaf hwn yn canolbwyntio ar ddisgyblion sy'n derbyn eu haddysg gan fwyaf heblaw yn yr ysgol, ond er mwyn rhoi darlun cyflawn, roedd angen cynnwys yr holl ddisgyblion oedd yn derbyn addysg heblaw yn yr ysgol yn Nhablau 1, 8 a 9.

Cofnododd awdurdodau lleol ei bod yn hysbys yn 2015/16 bod 1,787 o ddisgyblion yn cael addysg ddewisol yn y cartref. O'r disgyblion hyn, roedd yn hysbys nad oedd 105 o oedran ysgol gorfodol, felly cawsant eu hepgor o'r ffigurau a geir yn y datganiad hwn, gan adael cyfanswm o 1,682 o ddisgyblion.

O 2010/11 i 2011/12 ni ddarparodd Sir Penfro ddadansoddiad fesul rhyw o'i ddisgyblion oedd yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref. Yn 2012/13 ni ddarparodd Ynys Môn oedran ei ddisgyblion oedd yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref ac yn 2013/14 ni ddarparodd Sir Gâr yr oedran ar gyfer 9 o'i ddisgyblion oedd yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref, gan olygu nad oedd yn bosibl penderfynu a oeddent o oedran ysgol gorfodol ai peidio. Yn 2012/13 ni ddarparodd Caerffili unrhyw wybodaeth

ynghylch disgyblion oedd yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref. Nid yw'n orfodol i awdurdodau lleol ddarparu'r wybodaeth hon.

3.2 Diffiniadau o Ddisgyblion sy'n Derbyn Addysg Heblaw yn yr Ysgol

Yng nghyd-destun y datganiad ystadegol hwn:

- cofnodwyd bod disgybl oedd yn **derbyn addysg heblaw yn yr ysgol (EOTAS)** yn derbyn neu'n aros am ddarpariaeth addysg a ariennir gan yr awdurdod lleol heblaw mewn ysgol a gynhelir yn ystod wythnos y Cyfrifiad Disgyblion sy'n Derbyn Addysg Heblaw yn yr Ysgol. Gall disgybl gael ei gynnwys yn y categori hwn hefyd:
 - os yw'n mynychu ysgol arbennig annibynnol neu nas cynhelir y mae'r awdurdod lleol yn gyfrifol am dalu'r cyfan neu ran o'r ffioedd dysgu ar ei chyfer;
 - os yw'n cael ei leoli mewn ysgol a gynhelir fel rhan o'i addysg a ariennir gan yr awdurdod lleol.
- defnyddir yr ymadrodd **disgybl EOTAS** i gyfeirio at ddisgybl sy'n derbyn addysg heblaw yn yr ysgol fel y'i diffinnir uchod.
- disgybl EOTAS **sydd â'u brif addysg heblaw yn yr ysgol** yw disgybl sy'n derbyn addysg heblaw yn yr ysgol sydd naill ai heb fod ar gofrestr ysgol a gynhelir neu y cofnodir bod ganddo statws cofrestru 'atodol gyfredol' mewn ysgol a gynhelir yng Nghyfrifiad Ysgolion Blyneddol ar Lefel Disgyblion mis Ionawr.
- disgybl EOTAS **sydd â'u brif addysg mewn ysgol a gynhelir** yw disgybl sy'n derbyn addysg heblaw yn yr ysgol sydd â statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' yng Nghyfrifiad Ysgolion Blyneddol ar Lefel Disgyblion mis Ionawr.
- disgyblion sy'n **derbyn addysg ddewisol yn y cartref** yw plant mae eu rhieni wedi penderfynu eu haddysgu yn y cartref yn hytrach nag yn yr ysgol ac nid ydynt yn cael eu cyfrif yn ddisgyblion EOTAS. Er eu bod trwy ddiffiniad yn derbyn addysg heblaw yn yr ysgol, nid yw'r addysg i'r disgyblion hyn yn cael ei hariannu gan yr awdurdod lleol ac nid oes unrhyw sail gyfreithiol i'r awdurdod lleol gasglu data personol amdanynt. Mae data ar ddisgyblion sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref wedi'u cyfyngu i gyfrifiadau gan awdurdod lleol ac fe'u darperir yn wirfoddol gan yr awdurdod lleol. Mae'r ffigurau ynghylch disgyblion sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref wedi'u cofnodi mewn tablau ar wahân i'r rheiny ynghylch disgyblion EOTAS.

3.3 Cymhwysra i gael prydau ysgol am ddim

Mae plant mae eu rhieni'n cael y taliadau cymorth canlynol yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim mewn ysgolion a gynhelir yng Nghymru:

- Cymhorthdal Incwm.
- Cymorth Lwfans Ceisio Gwaith yn seiliedig ar Incwm o dan Ran VI o Ddeddf Mewnfudo a Lloches 1999.
- Lwfans Cyflogaeth a Chymorth yn gysylltiedig ag Incwm.
- Credyd Treth Plant, ar yr amod nad oes ganddynt hawl i Gredyd Treth Gwaith ac nad yw eu hincwm blyneddol yn fwy nag £16,190.
- Elfen gwarant o Gredyd Pensiwn y Wladwriaeth.
- Y taliad y gall rhywun ei gael am bedair wythnos arall pan nad yw'n gymwys i gael Credyd Treth Gwaith mwyach.
- Credyd Cynhwysol.

Mae plant sy'n cael lwfans cyflogaeth a chymorth yn gysylltiedig ag incwm, Credyd Cynhwysol, Cymhorthdal Incwm neu Lwfans Ceisio Gwaith yn seiliedig ar Incwm yn eu hawl eu hunain hefyd yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim.

Ni ddylid cofnodi bod disgyblion yn gymwys ond os ydynt wedi gwneud cais am brydau ysgol am ddim i'r awdurdod lleol ac (1) bod yr awdurdod perthnasol wedi cadarnhau eu bod yn gymwys, neu (2) eu bod yn dal i aros am gadarnhad terfynol eu bod yn gymwys ond bod yr ysgol wedi gweld dogfennau sy'n rhoi awgrym cryf eu bod yn gymwys.

3.4 Anghenion addysgol arbennig (AAA)

Gall disgyblion y gwyddys bod ganddynt anghenion addysgol arbennig fod yn un o'r categorïau canlynol:

- **Gweithredu gan yr Ysgol:** Pan fo athro/athrawes dosbarth neu bwnc yn canfod bod gan ddisgybl anghenion addysgol arbennig mae'n darparu ymyriadau sy'n ychwanegol neu'n wahanol i'r rhai a ddarperir fel rhan o gwricwlwm arferol yr ysgol.
- **Gweithredu gan yr Ysgol a Mwy:** Pan fo'r athro/athrawes dosbarth neu bwnc a'r Cydgysylltydd AAA yn cael cyngor neu gymorth gan arbenigwyr allanol, fel y gellir gweithredu ymyriadau amgen sy'n ychwanegol neu'n wahanol i'r rhai a ddarperir i'r disgybl trwy 'Weithredu gan yr Ysgol'.
- **Datganiad:** Disgyblion mae'r awdurdod lleol yn cadw datganiad o anghenion addysgol arbennig iddynt o dan Ran IV o Ddeddf Addysg 1996. Gall datganiad gael ei gyhoeddi gan yr awdurdod lleol ar ôl asesiad o anghenion plentyn.

4 Talgrynnu a Symbolau

Mewn tablau lle mae ffigurau wedi cael eu talgrynnu i'r digid terfynol agosaf, mae'n bosibl y bydd anghysondeb ymddangosiadol rhwng swm yr eitemau unigol a'r cyfanswm a ddangosir.

Mae'r symbolau canlynol wedi cael eu defnyddio trwy'r cyhoeddiad hwn i gyd:

- . nid yw'r eitem data'n gymwys.
- .. nid yw'r eitem data ar gael.
- nid sero yw'r eitem data, ond câi ei thalgrynnu i sero oherwydd dangosir llai na hanner y digid terfynol.
- * mae'r eitem data yn datgelu gwybodaeth.

5 Gwybodaeth allweddol am ansawdd

Mae'r adran hon yn rhoi crynodeb o'r wybodaeth am yr allbwn hwn o dan bum agwedd ar ansawdd: Perthnasedd, Cywirdeb, Amseroldeb a Phrydlondeb, Hygyrchedd ac Eglurder, a Chymaroldeb

5.1 Perthnasedd

Mae'r ystadegau'n cael eu defnyddio y tu mewn a'r tu allan i Lywodraeth Cymru i fonitro tueddiadau addysgol ac fel llinell sylfaen ar gyfer dadansoddi'r data sylfaenol ymhellach. Dyma rai o'r prif ddefnyddwyr:

- Gweinidogion a Gwasanaeth Ymchwil yr Aelodau yng Nghynulliad Cenedlaethol Cymru;
- adrannau llywodraethol eraill;
- awdurdodau lleol ac ysgolion;
- Estyn, Arolygiaeth Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru;
- Yr Adran Addysg a Sgiliau yn Llywodraeth Cymru;
- rhannau eraill o Lywodraeth Cymru;
- y gymuned ymchwil;
- myfyrwyr, academyddion a phrifysgolion;
- dinasyddion unigol, cwmnïau preifat a'r cyfryngau.

Defnyddir yr ystadegau hyn mewn amrywiaeth o ffyrdd. Dyma rai enghreifftiau:

- i gynghori Gweinidogion;
- i lywio'r broses benderfynu ym maes polisi addysg yng Nghymru;
- i ddarparu gwybodaeth i Estyn yn ystod arolygiadau o ysgolion;
- i gynorthwyo â gwaith ymchwil i gyrhaeddiad addysgol.

5.2 Cywirdeb

Mae Llywodraeth Cymru'n gweithio'n agos gydag awdurdodau lleol er mwyn sicrhau bod yr holl ddata'n cael eu dilysu cyn i dablau gael eu cyhoeddi. Caiff data eu casglu ar ffurflen electronig a'u cyflwyno i Lywodraeth Cymru trwy DEWi, system ddiogel i drosglwyddo data ar lein a ddatblygwyd gan Lywodraeth Cymru. Mae gwahanol gamau dilysu a gwirio synnwyr awtomatig yn rhan annatod o'r broses er mwyn sicrhau bod y data o ansawdd da.

Gan ddechrau yn 2011/12, ar ôl casglu'r data, cynhaliwyd cyfnod dilysu ychwanegol pan anfonwyd tablau cryno o'u data at awdurdodau lleol, gan ofyn iddynt wirio eu bod yn gywir. Er y cadarnhawyd bod y rhan fwyaf o'r data'n gywir, tynnodd y cyfnodau gwirio hyn sylw at broblemau gyda data nifer o awdurdodau lleol, a gafodd eu datrys, gan wella cywirdeb y data ymhellach.

5.3 Amseroldeb a Phrydlondeb

Roedd DEWi ar gael i lanlwytho ffeiliau ar 18 Ionawr 2016, a gofynnwyd i'r awdurdodau lleol gyflwyno data ar gyfer yr holl ddisgyblion oedd yn derbyn neu'n aros am addysg a ariennir gan awdurdod lleol y tu allan i ysgolion a gynhelir yn ystod wythnos y cyfrifiad, sef 11 i 15 Ionawr 2016. Yna gofynnwyd i'r awdurdodau lleol ddilysu eu data yn y cyfnod dilysu, a ddaeth i ben ar 8 Mehefin 2016.

5.4 Hygyrchedd ac Eglurder

Mae'r Datganiad Ystadegol Cyntaf hwn yn cael ei hysbysebu ymlaen llaw ac yna ei gyhoeddi ar yr adran Ystadegau o wefan Llywodraeth Cymru.

5.5 Cymaroldeb

Yn Nhablau 8 a 9 ceir nifer y disgyblion nad ydynt ond ar gofrestri Unedau Cyfeirio Disgyblion yng Nghymru fesul rhyw, oedran ac awdurdod lleol, sydd yn y blynyddoedd blaenorol wedi cael eu cyhoeddi yn nogfen Llywodraeth Cymru o'r enw 'Ysgolion yng Nghymru: Ystadegau Cyffredinol.' Cyn 2009/10 roedd y ffigurau ar gyfer y tabl hwn yn cael eu casglu'n uniongyrchol o'r Unedau Cyfeirio Disgyblion trwy'r ffurflen STATS1. Erbyn hyn mae Tablau 8 a 9 wedi'u seilio ar ddata o'r Cyfrifiad Disgyblion EOTAS a Chyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion mis Ionawr. Oherwydd y newid yn y fethodoleg a ddefnyddir, mae'n bosibl y bydd nifer y disgyblion a fyddai wedi cael eu cofnodi ar gofrestr Uned Cyfeirio Disgyblion yn unig yn y ffurflen STATS1 ychydig yn wahanol i'r rheiny a gynhyrchwyd ar gyfer y datganiad ystadegol cyntaf hwn.

Yn rhifyn 2009/10 o'r datganiad hwn roedd Tabl 4 yn dangos nifer y disgyblion oedd wedi'u cofrestru mewn Uned Cyfeirio Disgyblion yn unig (oedd yn cynnwys disgyblion oedd wedi'u cofrestru mewn mwy nag un Uned Cyfeirio Disgyblion) a nifer y disgyblion oedd wedi'u cofrestru mewn Uned Cyfeirio Disgyblion a sefydliadau addysgol eraill. Er mwyn bodloni'r galw gan ddefnyddwyr, cafodd y tabl hwn (Tabl 8 erbyn hyn) ei newid yn rhifyn 2010/11 i ddangos nifer y disgyblion sydd wedi'u cofrestru mewn un Uned Cyfeirio Disgyblion yn unig a nifer y disgyblion sydd wedi'u cofrestru'n ddeuol mewn mwy nag un Uned Cyfeirio Disgyblion neu mewn Uned Cyfeirio Disgyblion ac ysgol a gynhelir arall. Mae'r diffiniadau newydd hefyd wedi cael eu defnyddio yn Nhabl 9 ac yn cyd-fynd â'r diffiniadau a ddefnyddiwyd gynt wrth ddangos nifer y disgyblion oedd yn mynychu Unedau Cyfeirio Disgyblion. Gan fod gan Dabl 4 yn natganiad 2009/10 a'r un tabl yn y datganiadau ers hynny ddiffiniadau

gwahanol ar gyfer disgyblion sydd wedi'u cofrestru'n unigol ac yn ddeuol, nid argymhellir eu cymharu. Mae data cymaradwy ar gael gan y tîm ystadegau ysgolion yn Llywodraeth Cymru o wneud cais.

Mae'r tablau a'r siartiau yn y datganiad ystadegol cyntaf hwn yn cynnwys data am grwpiau gwahanol o ddisgyblion EOTAS fel y'u diffinnir yn adran 3.2. Nodir yn glir a yw'r tablau a'r siartiau'n cyfeirio at ddisgyblion EOTAS mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, mae eu prif addysg mewn ysgol a gynhelir neu'r holl ddisgyblion EOTAS, felly cyn cymharu dau dabl neu siart dylech wirio a ydynt yn cyfeirio at yr un grŵp o ddisgyblion EOTAS.

Gellir rhoi disgyblion fesul oedran (Tabl 3) a fesul AAA (Tabl 4) yn eu cyd-destun trwy gymharu â'r boblogaeth ysgol gyffredinol. [Gellir gweld y data perthnasol yng nghyhoeddiad canlyniadau terfynol y cyfrifiad ysgolion yma.](#)

Oherwydd na ddarparodd Sir Penfro ddata am addysg ddewisol yn y cartref fesul rhyw rhwng 2010/11 a 2011/12 ac na ddarparodd Ynys Môn y data hyn fesul oedran yn 2012/13, penderfynwyd dileu'r tabl yn dangos y data hyn fesul oedran a rhyw oherwydd problemau â chymaroldeb rhwng blynyddoedd. Fodd bynnag, mae'r data hyn ar gael gan Lywodraeth Cymru o wneud cais. Yn ychwanegol at hyn, ni ddarparodd Caerffili unrhyw ddata am ddisgyblion oedd yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref yn 2012/13, er ei fod wedi gwneud yn y blynyddoedd blaenorol. Felly dylid bod yn ofalus wrth gymharu'r data hyn â blynyddoedd eraill.

Mae'r holl gynnwys ar gael o dan y Drwydded Llywodraeth Agored v3.0, ac eithrio lle nodir fel arall. <http://www.nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/3/>